

2005. szeptember 28., szerda

- Részben kifizetett részvények és értékpapírok kifizetetlen része,
- Penziós megállapodások a 86/635/EGK irányelv 12. cikkének (3) és (5) bekezdése értelmében, és
- Maximális kockázatot hordozó egyéb tételek.

Közepes kockázati kategória:

- Kibocsátott és igazolt okmányos akkreditívek (lásd a közepes/alacsony kockázati kategóriában is),
- Jótállások és kártérítések (beleértve a pályázati, teljesítési, vám- és adóbiztosítékokat), valamint a nem hitelhelyettesítő jellegű garanciavállalások,
- Hitelhelyettesítő karakterrel nem bíró visszavonhatatlan készenléti hitellevelek („standby letters of credit”),
- Egy évet meghaladó eredeti lejáratú lehívatlan hitellehetőségek (értékpapírok megvásárlására, kölcsönzésére és garancianyújtásra vagy elfogadvány lehetőségére vonatkozó megállapodások),
- „Note issuance facilities” (NIF) és „revolving underwriting facilities” (RUF), és
- Közepes kockázatot hordozó egyéb tételek, amelyekről a Bizottságot értesítették .

Közepes/alacsony kockázati kategória:

- Okmányos akkreditívek, amelyekben az alapul szolgáló szállítmány hitelbiztosítékként szolgál, valamint egyéb rövid lejáratú, likvid ügyletek,
- Egy évet nem meghaladó eredeti lejáratú, vagy olyan lehívatlan hitelkeretek (értékpapírok kölcsönzésére, megvásárlására és garancianyújtásra vagy elfogadványokra vonatkozó megállapodások), amelyek feltétel és külön felmondás nélkül nem mondhatók fel bármikor, vagy amelyeknél a hitelfelvevő hitelképességében bekövetkező romlás nem vezet automatikus felmondáshoz, és
- Közepes/alacsony kockázatot hordozó egyéb tételek, amelyekről a Bizottságot értesítették.

Alacsony kockázati kategória:

- Olyan lehívatlan hitelkeretek (értékpapírok kölcsönzésére, megvásárlására és garancianyújtásra vagy elfogadványokra vonatkozó megállapodások), amelyek feltétel és külön felmondás nélkül bármikor felbonthatók, vagy amelyeknél a hitelfelvevő hitelképességében bekövetkező romlás automatikus felbontáshoz vezet. A lakossági hitelkereteket feltétel nélkül felmondhatónak lehet tekinteni, ha a feltételek a hitelintézet számára megengedik azok teljes, a fogyasztóvédelmi és kapcsolódó szabályozás szerint megengedhető mértékben történő felmondását, és
- Alacsony kockázatot hordozó egyéb tételek, amelyekről a Bizottságot értesítették.

III. MELLÉKLET

SZÁRMAZTATOTT ÜGYLETEK, REPÓÜGYLETEK, ÉRTÉKPAPÍR- ÉS/VAGY ÁRUKÖLCSÖNZÉSI VAGY KÖLCSÖNVÉTELI, HOSSZÚ ÉLSZÁMOLÁSI IDEJŰ ÜGYLETEK, VALAMINT A LETÉTI HITELEK ÜGYFÉL-HITELKOCKÁZATÁNAK KEZELÉSE

1. rész: Fogalommeghatározások

E melléklet alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározások érvényesek:

Általános fogalmak

1. „Ügyfél-hitelkockázat” (CCR): annak a kockázata, hogy az ügyletben résztvevő ügyfél nemteljesítése az ügylet pénzáramlásának végleges teljesítése előtt bekövetkezhet.
2. „Központi szerződő fél”: olyan jogalany, amely jogilag helyettesíti az egy vagy több pénzügyi piacon kötött szerződésekben érintett ügyfeleket, amely szerint vevőként lép fel valamennyi eladóval szemben, illetve eladóként valamennyi vevővel szemben.

2005. szeptember 28., szerda

Ügylettípusok

3. „Hosszú teljesítésű ügyletek”: olyan ügyletek, amelyekben a szerződő fél vállalja, hogy értékpapírt, áru, vagy deviza összeget ad át készpénz, egyéb pénzügyi eszközök vagy áruk ellenében, illetve fordítva, a szerződésben rögzített teljesítési vagy szállítási időtartam pedig hosszabb, mint az ilyen jellegű ügyletek esetében szokásos piaci sztenderd, valamint öt munkanappal későbbi, mint ahogy a hitelintézet belép az ügyletbe.
4. „Letéti hitelek”: olyan ügyletek, amelyekben egy hitelintézet értékpapírok vásárlásával, eladásával, illetve kereskedelmével kapcsolatban hitelt nyújt. A letéti hitelek nem foglalnak magukba egyéb kölcsönöket, amelyeket adott esetben hitelbiztosítékként felhasznált értékpapírok biztosítanak.

Nettósítási, fedezeti sorozatok és egyéb meghatározások

5. „Nettósítási sorozat”: egy ügyféllel létrejött ügyletek csoportja, amelyek jogilag érvényesíthető kétoldalú nettósítási szabályozás tárgyát képezik, és amelyekre a nettósítást ezen melléklet 7. része és a 90–93. cikk tartalmazza. Minden egyes olyan ügyletet, amelyek nem képezik az e melléklet 7. része szerinti jogilag érvényesíthető kétoldalú nettósítási szabályozás tárgyát, úgy kell tekinteni, mint saját nettósítási sorozatát e melléklet alkalmazásának céljából.
6. „Kockázati pozíció”: olyan kockázati szám, amelyet az 5. részben kifejtett sztenderd módszer szerint egy ügyletkez rendelnek egy előre meghatározott algoritmus alapján.
7. „Fedezeti sorozat”: a ügyletből származó olyan kockázati pozíciók egy csoportja egyetlen nettósítási sorozaton belül, amely számára kizárólag az egyensúlyuk lényeges az 5. részben kifejtett sztenderd módszer szerinti kockázati érték meghatározásához.
8. „Letéti megállapodás”: olyan szerződéses megállapodás vagy egy megállapodás rendelkezései, amely, illetve amelyek szerint egy ügyfél biztosítékot nyújt egy másik ügyfél számára, amikor a második ügyfél első ügyfélhez viszonyított kitettsége átlép egy meghatározott szintet.
9. „Letéti határérték”: a kitettség azon legnagyobb értéke, amely mindaddig fennáll, amíg egyik félnek jogában nem áll biztosítékot kérni.
10. „Kockázati periódus letét”: olyan időtartam, amelyet a nemteljesítő ügyféllel fennálló ügyletek nettósítási sorozatát fedező biztosítás utolsó cseréjétől számítanak, ameddig az ügyfél kizárásra nem kerül és az eredő piaci kockázatok újra lefedezik.
11. A „belső modell módszer” szerinti „tényleges lejárat” egy évnél hosszabb lejáratú nettósítási sorozatra: a nettósítási sorozatbeli ügyletek futamideje alatti várható kockázat összegének a kockázatmentes hozamhoz tartozó kamattal diszkontált értéke, amelyet elosztanak a nettósítási sorozatbeli ügyletek egy éven túlra vonatkozó várható kockázat összegének a kockázatmentes hozamhoz tartozó kamattal diszkontált értékével. Annak érdekében, hogy egy éven át előre jelezze a horizontokat, ez a tényleges lejárat a várható kitétel tényleges várható kitéttel történő cseréjével kiigazítható az átgördített kockázat jelölésére.
12. „Eltérő termékkategóriánkénti nettósítás”: egyazon nettósítási sorozat különféle termékkategóriák ügyleteinek bevonása az e mellékletben meghatározott eltérő termékkategóriánkénti nettósítási szabályokkal összhangban.
13. Az 5. rész alkalmazásában a „Mindenkori piaci érték (CMV)”: az ügyféllel a nettósítási sorozatban létrejött ügyletek portfóliójának nettó piaci értéke. Mind a pozitív, mind pedig a negatív piaci értékeket is használják a CMV kiszámításához.

Eloszlások

14. „A piaci értékek eloszlása”: egy nettósítási sorozatban lévő ügyletek nettó piaci értéke valószínűségi eloszlásának előrejelzése néhány jövőbeni dátumra (az előrejelzési horizont), tekintve azon ügyletek mostanáig megvalósult piaci értékét.
15. „A kockázatok eloszlása”: a piaci értékek valószínűségi eloszlásának előrejelzése, amely a negatív nettó piaci értékek előrejelzési mutatójának nullára állítása által jön létre.

2005. szeptember 28., szerda

16. „Kockázatmentleges eloszlás”: a piaci értékek, illetve kitettségek eloszlása egy jövőbeni időszakban, amikor az eloszlást a piac által vélelmezett értékekkel – mint például a „vélelmezett volatilitással” számítják.
17. „Valódi eloszlás”: a piaci értékek, illetve kitettségek eloszlása egy jövőbeni időszakban, amikor az eloszlást történelmi vagy megvalósult értékekkel – mint például a múltbeli ár(folyam), illetve a kamatlábváltozással számított volatilitással – számítják.

Kitettségek értékelése és kiigazítása

18. „Mindenkori kitettség”: nulla, vagy amennyiben ennél nagyobb, akkor az ügyféllel kötött ügylet, illetve a nettósítási sorozatba tartozó ügyletek portfóliójának piaci értéke, amely az ügyfél nemteljesítéséből eredően elveszne, feltéve, hogy csőd esetén ezen ügyletek értéke nem térül meg.
19. „Csúcskitettség”: a kitettségek eloszlásának felső percentilise egy, a nettósításban lévő leghosszabb futamidejű ügylet lejáratí idejét megelőző bármely jövőbeli időpontban.
20. „Várható kitettség” (EE): a kitettségek eloszlásának átlaga egy, a nettósítási sorozatban lévő leghosszabb futamidejű ügylet lejáratí idejét megelőző bármely jövőbeli időpontban.
21. „Tényleges várható kitettség (tényleges EE) egy meghatározott napon”: a várható legmagasabb kitettség, amely azon a napon, illetve az azt megelőző bármely napon fennáll. Alternatívaként, egy adott napra vonatkozóan meghatározható az adott napon várható kitettség vagy a megelőző napi tényleges kitettség közül a nagyobb értékét véve is.
22. „Várható pozitív kitettség” (EPE): a várható kitettségek időalapon súlyozott átlaga, ahol a súlyok az egyes egyedi várható kitettségek által megtestesített időnek az egész időintervallumhoz viszonyított arányai. A minimális tőkekövetelmények számításakor az első évre vetített átlagot veszik, illetve ha a nettósítási sorozatban szereplő valamennyi szerződés egy éven belül esedékessé válik, a nettósítási sorozatban lévő leghosszabb futamidejű szerződés időtartama alapján számítják az átlagot.
23. „Tényleges várható pozitív kitettség” (tényleges EPE): a tényleges várható kitettségnek az időalapon súlyozott átlaga az első évre, illetve ha a nettósítási sorozatban szereplő valamennyi szerződés egy éven belül esedékessé válik, a nettósítási sorozatban lévő leghosszabb futamidejű szerződés időtartamára vetítve, ahol a súlyok az egyes egyedi várható kitettségek által megtestesített időnek az egész időintervallumhoz viszonyított arányai.
24. „Hitelértékelés kiigazítása”: az ügyféllel fennálló ügyletek portfóliójának a piaci közép értékeléshez történő kiigazítása. Ez a kiigazítás tükrözi az ügyféllel fennálló szerződéses megállapodás teljesítésének bármilyen elmaradása miatt felmerülő hitelkockázat piaci értékét. Ez a kiigazítás tükrözheti az ügyfél hitelkockázatának piaci értékét, illetve mind a hitelintézet, mind az ügyfél hitelkockázatának piaci értékét.
25. „Hitelértékelés egyoldalú kiigazítása”: olyan hitelértékelési kiigazítás, amely tartalmazza a hitelintézet ügyféllel szembeni hitelkockázatának piaci értékét, azonban nem tartalmazza az ügyfél hitelintézettel szembeni hitelkockázatának piaci értékét.

CCR-hez kapcsolódó kockázatok

26. „Gördülő kockázat”: az az összeg, amellyel a várható pozitív kitettséget alulértékelik, amikor egy ügyféllel kötött jövőbeni ügyletek várhatóan folyamatosan zajlanak. Az ezekből a jövőbeni ügyletekből származó járulékos kitettség nem képezi részét a várható pozitív kitettség számításának.

2005. szeptember 28., szerda

27. „Általános rossz irányú kockázat” akkor merül fel, amikor az ügyfelek nemteljesítésének valószínűsége pozitív korrelációban áll az általános piaci kockázati tényezőkkel.
28. „Egyedi rossz irányú kockázat” akkor merül fel, ha egy adott ügyféllel szembeni kitétség pozitív korrelációban áll az ügyfél nemteljesítésének valószínűségével, az ügyféllel kötött ügylet természeténél fogva. Akkor tekintik úgy, hogy egy hitelintézet egyedi rossz irányú kockázatnak van kitéve, ha egy adott ügyféllel szembeni jövőbeni kitétség várhatóan nagy, amikor az ügyfél nemteljesítésének valószínűsége szintén magas.

2. rész: A módszer megválasztása

1. A 2–7. pontra is figyelemmel a hitelintézetek a IV. mellékletben szereplő szerződésekre vonatkozóan a 3-6. részben megállapított módszerek egyikével állapítják meg a kitétségeket. Azon hitelintézetek számára, amelyek nem használhatják a 2006/.../EK irányelv 18. cikkének (2) bekezdésében meghatározott eljárást, nem engedélyezhető a 4. részben meghatározott módszer használata sem. A IV. melléklet 3. pontjában szereplő szerződésekhez tartozó kitétségérték megállapításához a hitelintézetek számára nem engedélyezett a 4. részben meghatározott módszer használata.

A 3-6. részben kifejtett módszerek együttes használata egy csoporton belül folyamatosan engedélyezhető, azonban egyetlen jogalanyon belül nem. A 3. és az 5. részben meghatározott módszerek egy jogalanyon belül történő együttes használata abban az esetben engedélyezett, ha az 5. rész 19. pontjában meghatározott esetekhez az egyik módszert használják.

2. Az illetékes hatóságok jóváhagyása mellett, a hitelintézetek a következőkre vonatkozóan határozhatják meg a kitétségértéket a 6. részben meghatározott belső modell módszerrel:
  - i. a IV. mellékletben szereplő szerződések;
  - ii. repóügyletek;
  - iii. értékpapír- és árukölcsönzés vagy kölcsönvétel;
  - iv. letéti hitelügyletek, és
  - v. hosszú teljesítésű ügyletek.
3. Amennyiben a hitelintézet hitelderivatíva-védelmet vásárol egy nem kereskedési könyvi kitétséghez vagy CCR-kitétséghez, a fedezett eszközök tőkekövetelményét számíthatja a VIII. melléklet 3. részének 83-92. pontja szerint, illetve az illetékes hatóság jóváhagyása mellett a VII. melléklet 1. részének 4. pontja, illetve a VII. melléklet 4. részének 96–104. pontja szerint. Ezekben az esetekben a hitelderivatívák miatt felmerülő CCR-hez tartozó kitétségérték nullának tekintendő.
4. A nem kereskedési könyvbeli, eladott, hitelnemtelejesítés-csereügyletekből származó CCR-hez tartozó kitétségérték nullának tekintendő, amennyiben a csereügyleteket a hitelintézet által nyújtott hitelvédelmeként kezelik, és ha a hitelkockázat miatt felmerülő tőkekövetelmény a teljes elvi értékükre vonatkozik.
5. A 3-6. részben kifejtett valamennyi módszer szerint egy adott ügyféllel szembeni kitétségérték egyenlő az azon ügyfélhez tartozó valamennyi nettósítási sorozatra számított kitétségértékek összegével.
6. A nullás CCR-hez tartozó kitétségérték rendelkezhető a központi szerződő féllel kötött származtatott ügyletekhez, a repóügyletekhez, értékpapír- és árukölcsönzéshez vagy kölcsönvételhez, a hosszú teljesítésű ügyletekhez, a letéti hitelügyletekhez, amelyeket a központi szerződő fél nem utasított vissza. Továbbá nullás kitétségérték adható az olyan, központi szerződő féllel szembeni hitelkockázati kitétségekhez, amelyek származtatott ügyletekből, a repóügyletekből, értékpapír- és árukölcsönzésből vagy kölcsönvételből, a hosszú teljesítésű ügyletekből, a letéti hitelügyletekből vagy az illetékes hatóságok által megállapított egyéb, a hitelintézetnek a központi szerződő féllel szemben fennálló kitétségeiből származnak. A központi szerződő fél a megállapodásainak valamennyi résztvevőjével szemben fennálló CCR-kitétségeit napi alapon teljes mértékben fedezi.

2005. szeptember 28., szerda

7. A hosszú teljesítésű ügyletekből származó kitétségeket a 3-6. részben megállapított bármely módszer egyikével lehet meghatározni, függetlenül az OTC-derivatívák és repóügyletek, értékpapír- és árukölcsönzés vagy kölcsönvételi ügyletek, valamint a letéti hitelügyletek kezelésére választott módszerektől. A hosszú teljesítésű ügyletek tőkekövetelmények kiszámításakor a 84-89. cikkben meghatározott megközelítést használó hitelintézetek folyamatosan alkalmazhatják a 78-83. cikkben meghatározott kockázati súlyokat, tekintet nélkül az ilyen pozíciók lényegességére.
8. A 3. és 4. részben meghatározott módszer esetében az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a számításba veendő feltételezett összeg megfelelő mércéje legyen a szerződésből eredő kockázatoknak. Ha például a szerződés a pénzáramlás megtöbbszörözéséről rendelkezik, a feltételezett összeget ki kell igazítani, a megtöbbszöröződésnek a szerződés kockázati szerkezetére gyakorolt hatásai figyelembevételével céljából.

3. rész: A „piaci árazás” („mark to market”) módszere

- a) **lépés:** a mindenkori piaci értékeknek a szerződésekhez történő hozzárendelésével (mark to market) meghatározható az összes pozitív értékekkel rendelkező szerződés mindenkori helyettesítési költsége.
- b) **lépés:** a potenciális jövőbeni hitelkitétséget kifejező szám meghatározásához – kivéve az egyvalutás „lebegő-lebegő” kamatláb-swap ügyleteket, amelyekben csak a mindenkori helyettesítési költséget kell kiszámítani – a feltételezett főösszegeket, vagy az alapul szolgáló értékeket meg kell szorozni az 1. táblázatban szereplő százalékokkal:

1. táblázat ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Hátralévő futamidő ⁽³⁾	Kamatlábszerződések	Devizaárfolyamokra és aranyra vonatkozó szerződések	Részvényekre vonatkozó szerződés	Nemesfém-szerződések, kivéve arany	Áruszerződések, kivéve nemesfémek
Egy év, vagy rövidebb	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Egy évnél hosszabb, öt évet meg nem haladó	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Öt éven túli	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

(1) Azokat a szerződéseket, amelyek nem tartoznak az e táblázatban szereplő öt kategóriába, a nemesfémekre nem vonatkozó áruszerződésként kell kezelni.

(2) Olyan szerződések esetében, amelyekben a tőke többször cserélődik, a százalékokat meg kell szorozni a szerződés szerint még teljesítendő fennmaradó fizetések számával.

(3) Olyan szerződések esetében, amelyek úgy lettek kialakítva, hogy a fennálló kitétséget meghatározott fizetési időpontokat követően teljesítik, és amelyek esetében a futamidőket újra megállapítják, oly módon, hogy a szerződés piaci értéke nulla legyen a szóban forgó, meghatározott fizetési időpontokban, a hátralévő futamidő a következő megállapításig hátralévő időnek felel meg. Kamatlábszerződések esetében, amelyek e kritériumoknak eleget tesznek, és amelyek fennmaradó lejárat ideje meghaladja az egy évet, a százalék nem lehet magasabb, mint 0,5 %.

A potenciális jövőbeni hitelkitétségeknek a b) lépés szerinti kiszámításához az illetékes hatóságok megengedhetik a hitelintézeteknek a következő százalékok alkalmazását az 2. táblázatban előírtak helyett, feltéve, hogy az intézmények élnek a 2006/.../EK irányelv IV. melléklete 21. pontjában biztosított lehetőséggel az ezen irányelv IV. mellékletének 3. bekezdése értelmében létrejött, a nyersanyagokkal – kivéve az aranyat – kapcsolatos szerződések esetében.

2. táblázat

Hátralévő futamidő	Nemesfém (kivéve arany)	Nem nemesfémek	Mezőgazdasági termékek	Egyéb, beleértve energetikai termékeket
Egy év, vagy rövidebb	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Egy évnél hosszabb, öt évet meg nem haladó	5 %	4 %	5 %	6 %
Öt éven túli	7,5 %	8 %	9 %	10 %

2005. szeptember 28., szerda

- c) **lépés:** a mindenkori helyettesítési költség és a potenciális jövőbeni hitelkivettség összege a kivettségi értékkel egyenlő.

4. rész: Az „eredeti kivettség” módszere

- a) **lépés:** az egyes eszközök feltételezett főösszegét meg kell szorozni a 3. táblázatban megadott százalékokkal:

3. táblázat

Eredeti lejárat idő ⁽¹⁾	Kamatlábszerződések	Devizaárfolyamokra és aranyra vonatkozó szerződések
Egy év, vagy rövidebb	0,5 %	2 %
Egy évnél hosszabb, két évet meg nem haladó	1 %	5 %
Kiegészítő kedvezmény, minden egyes többletév után	1 %	3 %

⁽¹⁾ Kamatlábszerződések esetében a hitelintézetek – az illetékes hatóságok egyetértésével – eredeti vagy fennmaradó futamidőt egyaránt választhatnak.

- b) **lépés:** az így megkapott eredeti kivettség a kivettségi értéknek felel meg.

5. rész: Sztenderd módszer

1. A sztenderd módszer csak tőzsdén kívüli (OTC) származtatott ügyletek és a hosszú teljesítésű ügyletek esetében alkalmazható. A kivettség értéket minden nettósítási halmaz esetében külön kell kiszámítani. A biztosítéktól mentesen, a következők szerint kell meghatározni:

kockázati érték =

$$\beta^* \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

ahol:

CMV = a partnerrel kötött, a nettósítási halmazban lévő ügyletek portfóliójának biztosítékkal együtt vett, mindenkori piaci értéke. Azaz, ahol:

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

ahol:

CMV_i = i az ügylet mindenkori piaci értéke;

CMC = a nettósítási halmazhoz rendelt biztosíték mindenkori piaci értéke. Azaz ahol:

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

ahol CMV_i = l a biztosíték mindenkori piaci értéke;

i = az ügyletet jelölő index;

l = a biztosítéket jelölő index;

j = a fedezeti halmaz kategóriáját jelölő index. Ezek a fedezeti halmazok olyan kockázati tényezőknek felelnek meg, amelyek esetében ellenkező előjelű kockázati pozíciók ellensúlyozhatók olyan nettó kockázati pozíciókat eredményezve, amelyen azután a kockázati érték alapul;

2005. szeptember 28., szerda

RPT_{ij} = i ügyletből eredő kockázati pozíció j fedezeti halmaz viszonyában;

RPC_{ij} = 1 biztosítékból eredő kockázati pozíció j fedezeti halmaz viszonyában;

$CCRM_j$ = az 5. táblázatba foglalt CCR-szorótényező a j fedezeti halmaz viszonyában;

$\beta = 1,4$.

A partnertől kapott biztosíték előjele pozitív; a partner számára adott biztosíték előjele negatív.

Az ennél a módszernél elismert biztosíték az olyan biztosítékokra korlátozódik, amelyek a 2006/.../EK irányelv VIII. melléklete 1. részének 11. pontja és II. melléklete 9. pontjának értelmében elismerhetők.

- Amikor egy lineáris kockázati profilú OTC származtatott ügylet pénzügyi eszköz kifizetésre váltását köti ki, a kifizetési rész a kifizetési szakasz. Azok az ügyletek, amelyek kifizetések kifizetésekre való váltását kötik ki, két kifizetési szakaszból állnak. A kifizetési szakaszok a szerződésileg megállapított bruttó kifizetésekből állnak, ezekbe beleértve az ügylet elvi főösszegét. A hitelintézetek a következő számításokhoz figyelmen kívül hagyhatják azon kifizetési szakaszból származó kamatkockázatokat, amelyek lejáratáig kevesebb mint egy év van hátra. A hitelintézetek az ugyanabban a pénznemben denominált két kifizetési szakaszból álló ügyleteket, például a kamatláb-csereügyleteket, egyetlen összetett ügyletként kezelhetik. A kifizetési szakaszok kezelése az összesített ügyletre vonatkozik.
- A részvényekkel (beleértve a részvényindexeket), arannyal, egyéb nemesfémekkel vagy egyéb árukkal mint alapul szolgáló pénzügyi eszközökkel folyó, lineáris kockázati profilú ügyletekhez az adott részvényben (vagy részvényindex) vagy áruban (beleértve az aranyat és egyéb nemesfémeket) rendelnek hozzá kockázati pozíciót és a kifizetési szakasz esetében kamatláb-kockázati pozíciót. Ha a kifizetési szakasz külföldi pénznemben denominált, akkor ahhoz ezen felül kockázati pozíciót rendelnek az adott valutában.
- A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírral mint alapul szolgáló pénzügyi eszközzel folyó, lineáris kockázati profilú ügyletekhez a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírban rendelnek hozzá egy kamatláb-kockázati pozíciót és a kifizetési szakaszban egy másik kamatláb-kockázati pozíciót. A kifizetés kifizetésre váltását kikötő, lineáris kockázati profilú ügyleteknél, beleértve a devizapiaci forward ügyleteket, a kifizetési szakaszok mindegyikéhez egy-egy kamatláb-kockázati pozíciót rendelnek. Ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír külföldi pénznemben denominált, akkor a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírhoz az adott pénznemben kockázati pozíciót rendelnek hozzá. Ha a kifizetési szakasz külföldi pénznemben denominált, akkor ahhoz az adott pénznemben kockázati pozíciót rendelnek hozzá. A devizaalapú csereügyletkez rendelt kitétségmenték nulla.
- A lineáris kockázati profilú ügyletből eredő kockázati pozíció nagysága egyenlő az alapul szolgáló pénzügyi eszközök (beleértve az árukat is) – a hitelintézet nemzeti pénznemére váltott – tényleges elvi értékével (a piaci érték és a mennyiség szorzata), kivéve a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok esetében.
- A hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és a kifizetési szakaszok esetében a kockázati pozíció nagysága egyenlő a nettó követelések (beleértve az elvi főösszeget) – a hitelintézet nemzeti pénznemére váltva – tényleges elvi értéke és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, illetve a kifizetési szakasz módosított hátralévő futamidejének szorzatával.
- A nemteljesítéskori csereügyletből eredő kockázati pozíció nagysága egyenlő a hitelviszonyt megtestesítő bázisértékpapír elvi értéke és a nemteljesítéskori csereügylet lejáratáig hátralévő futamidő szorzatával.
- A nem lineáris kockázati profilú, tőzsdén kívüli származtatott ügyletekből (beleértve az opciókat és árfolyamswapokat) eredő kockázati pozíció nagysága egyenlő az alapul szolgáló pénzügyi eszköz tényleges elvi értéke delta ekvivalensével, kivéve ha hitelviszonyt megtestesítő értékpapír szolgál alapul.
- A nem lineáris kockázati profilú, tőzsdén kívüli származtatott ügyletekből (beleértve az opciókat és árfolyamswapokat) eredő kockázati pozíció nagysága, amely alapjául hitelviszonyt megtestesítő értékpapír vagy kifizetési szakasz szolgál, egyenlő az alapul szolgáló pénzügyi eszköz vagy kifizetési szakasz tényleges elvi értéke delta ekvivalense és a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, illetve a kifizetési szakasz módosított hátralévő futamidejének szorzatával.

2005. szeptember 28., szerda

10. A kockázati pozíciók megállapításához a partnertől kapott biztosíték úgy kezelendő, mint egy aznapi esedékességű származtatott szerződéses ügylet szerinti követelés a partnerrel szemben (hosszú pozíció), míg a kiírt biztosíték úgy kezelendő, mint egy aznapi esedékességű, a partner irányában fennálló kötelezettségvállalás (rövid pozíció).
11. A hitelintézetek a következő képleteket használhatják a kockázati pozíció nagyságának és előjének meghatározására:

a hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kivételével minden eszköz esetében:

tényleges elvi főösszeg vagy

delta ekvivalens

$$\text{elvi főösszeg} = P_{\text{ref}} \frac{\delta V}{\delta p}$$

ahol:

P_{ref} = az alapul szolgáló eszköz ára a bázispénznemben kifejezve;

V = a pénzügyi eszköz értéke (opció esetében: az opció kötési árfolyama; lineáris kockázati profilú ügylet esetében: magának az alapul szolgáló eszköznek az értéke);

p = az alapul szolgáló eszköz ára ugyanabban a pénznemben kifejezve, mint V ;

hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és minden ügylet kifizetési szakaszának esetében:

effektív elvi főösszeg és a módosított hátralévő futamidő szorzata, vagy

elvi főösszegben kifejezett delta ekvivalens és a módosított hátralévő futamidő szorzata

$$\frac{\delta V}{\delta r}$$

ahol:

V = a pénzügyi eszköz értéke (opció esetében: az opció kötési árfolyama; lineáris kockázati profilú ügylet esetében: magának az alapul szolgáló eszköznek, illetve a kifizetési szakasznak az értéke);

r = kamatlábszint

Ha V a bázispénznemhez képest más pénznemben van denominálva, a származtatott eszközt a megfelelő árfolyammal megszorozva a bázis pénznemre át kell váltani.

12. A kockázati pozíciókat fedezeti halmazokba kell csoportosítani. Minden egyes fedezeti halmaz esetében kiszámolásra kerül a kapott kockázati pozíciók összegének abszolút értéke. Ez az összeg a „nettó kockázati pozíció”, amely az 1. bekezdésben megállapított képletekkel kifejezve:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right|$$

13. A partnertől biztosítékként kapott készpénzletétekből, kifizetési szakaszokból és alapul szolgáló hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokból származó kamatláb kockázati pozícióknál – amelyek esetében a 2006/.../EK irányelv I. mellékletének 1. táblázata értelmében 1,60 % vagy kevesebb a tőkekövetelmény – minden pénznem esetében hat fedezeti halmaz van az alábbi 4. táblázatba foglaltak szerint. A fedezeti halmazokat a „lejárat” és a „bázis súlyozású kamatlábak” kombinációja határozza meg.

4. táblázat

	Kormányzati bázis súlyozású kamatlábak	Nem kormányzati bázis súlyozású kamatlábak
Lejárat	≤ 1 év	≤ 1 év
Lejárat	> 1 – ≤ 5 év	> 1 – ≤ 5 év
Lejárat	> 5 év	> 5 év

2005. szeptember 28., szerda

14. Az olyan, alapul szolgáló hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokból és kifizetési szakaszokból származó kamatláb-kockázati pozícióknál, amelyek esetében a kamatláb egy általános piaci kamatlábnak megfelelő báziskamatlábhoz van kötve, a hátralévő futamidő a kamatláb következő kiigazításáig fennmaradó időtartam hosszával egyenlő. Minden más esetben a hátralévő futamidő az alapul szolgáló hitelviszonyt megtestesítő értékpapír futamideje vagy kifizetési szakasz esetében az ügylet lejáratáig ideje.
15. Minden, nemteljesítéskori csereügylet alapjául szolgáló hitelviszonyt megtestesítő bázis értékpapír kibocsátójára egy fedezeti halmaz van.
16. Készpénzletekekből származó kamatláb kockázati pozícióknál, amelyek biztosítékként kerülnek kiírásra egy partnernél, amikor annak a partnernek nincs kis egyedi kockázatú kinnlévő tartozása, valamint alapul szolgáló hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokból származó kamatláb-kockázati pozícióknál – amelyek esetében a 2006/.../EK irányelv I. mellékletének 1. táblázata értelmében a tőkekövetelmény több mint 1,60 % – minden kibocsátóra egy fedezeti halmaz van. Amikor egy kifizetési szakasz követ egy ilyen hitelviszonyt megtestesítő eszközt, minden egyes hitelviszonyt megtestesítő báziseszköz-kibocsátóra is van egy fedezeti halmaz. A hitelintézetek ugyanabba a fedezeti halmazba sorolhatják az egy bizonyos kibocsátó hitelviszonyt megtestesítő eszközeiből, vagy ugyanannak a kibocsátónak a kifizetési szakaszok által követett vagy a nemteljesítési csereügylet alapjául szolgáló hitelviszonyt megtestesítő bázis eszközeiből következő kockázati pozíciókat.
17. A hitelviszonyt megtestesítő eszközökön túl az alapul szolgáló pénzügyi eszközök csak akkor sorolandók azonos, adott fedezeti halmazokba, ha azonos vagy hasonló eszközökről van szó.

Minden más esetben különböző fedezeti halmazokba sorolandók. Az eszközök hasonlóságának a megállapítása a következőképpen történik:

- részvények esetében hasonlóan minősülnek az egyazon kibocsátó részvényei. A részvényindex külön kibocsátóként kezelendő;
- nemesfémek esetében az azonos fém tekintendő hasonló eszköznek. A nemesfém-index külön nemesfémként kezelendő;
- villamosáram esetében hasonló eszközök azok a szolgáltatási jogok és kötelezettségek, amelyek egyazon csúcs- és nem csúcsterhelésű időszakra vonatkoznak bármely 24 órás időszakban; és
- áruk esetében az azonos áruk minősülnek hasonló eszköznek. Az áruindex külön áruként kezelendő.

18. A különböző fedezeti halmaz kategóriákra vonatkozó CCRM-eket a 5. táblázat tartalmazza.

5. táblázat

Fedezeti halmaz kategóriák	CCR Multiplikátor (CCRM)
1. Kamatlábak	0,2 %
2. Kamatlábak olyan nemteljesítési csereügylet alapjául szolgáló hitelviszonyt megtestesítő bázisértékpapírból származó kockázati pozíciókra, amelyek esetében a 2006/.../EK irányelv I. mellékletének 1. táblázata értelmében 1,60 % vagy kevesebb a tőkekövetelmény.	0,3 %
3. Kamatlábak olyan hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból vagy hitelviszonyt megtestesítő bázisértékpapírból származó kockázati pozíciókra, amelyek esetében 2006/.../EK irányelv I. mellékletének 1. táblázata értelmében több mint 1,60 % a tőkekövetelmény.	0,6 %
4. Árfolyamok	2,5 %
5. Villamos áram	4,0 %
6. Arany	5,0 %
7. Részvény	7,0 %
8. Nemesfémek (arany kivételével)	8,5 %
9. Egyéb áruk (nemesfémek és villamosáram kivételével)	10,0 %
10. Az egyik fenti kategóriába sem tartozó, tőzsdén kívüli származtatott ügyletek alapjául szolgáló eszközök.	10,0 %

2005. szeptember 28., szerda

A 5. táblázat 10. pontjában hivatkozott, tőzsdén kívüli származtatott ügyletek alapjául szolgáló eszközöket minden alapul szolgáló eszközkategória szerint külön fedezeti halmazokba kell sorolni.

19. Olyan nem lineáris kockázati profilú, illetve kifizetési szakaszok és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír alapú ügyletek esetében, amelyekre a hitelintézet nem tudja megállapítani a delta-tényezőt, illetve a módosított hátralévő futamidőt az illetékes hatóság által a piaci kockázat kivédését célzó minimális tőkekövetelmény meghatározására jóváhagyott modellel, az illetékes hatóságnak konzervatívan kell meghatároznia a kockázati pozíciók nagyságát és az alkalmazandó CCRM_t értékeket. Ennek alternatívájaképpen az illetékes hatóságok megkövetelhetik a 3. részben meghatározott módszer használatát. A nettósítást nem elismerendő: vagyis a kitettséértéket úgy kell meghatározni, mintha létezne egy, csupán az adott ügyletet tartalmazó nettósítási halmaz.
20. A hitelintézménynek belső eljárásokkal kell rendelkeznie annak igazolására, hogy egy ügylet fedezeti halmazba való belefoglalását megelőzően, az ügyletre van érvényes, a 7. részben meghatározott követelményeknek megfelelő, jogilag végrehajtható nettósítási szerződés.
21. Annak a hitelintézetnek, amelyik biztosítékot használ CCR-je csökkentésére, belső eljárásokkal kell rendelkeznie annak igazolására, hogy a biztosítéknak a számításaiban való elismerését megelőzően, a biztosíték megfelel a VIII. mellékletben meghatározott jogbiztonsági előírásoknak.

6. rész: Belső modell módszer

1. Az illetékes hatóságok jóváhagyásától függően a hitelintézet alkalmazhatja a belső modell módszert (IMM) a 2. rész 2. bekezdésének i. pontjában foglalt ügyletek vagy a 2. rész 2. pontjának ii., iii. és iv. pontjában foglalt ügylete, illetve a 2. rész 2. pontjának i–iv. pontjában foglalt ügyletek kockázati-értékének kiszámításához. Ezen esetek mindegyikében a fent említett módszer a 2. rész 2. pontjának v. pontjában szereplő ügyletekre is alkalmazható. A 2. rész 1. pontjának második albekezdésétől eltérve a hitelintézetek dönthetnek úgy, hogy ezt a módszert nem alkalmazzák a méretükben vagy kockázataikban lényegtelen kockázatokra. Az IMM módszer alkalmazásához a hitelintézetnek az ebben a részben meghatározott követelményeknek kell megfelelnie.
2. Az illetékes hatóságok jóváhagyásától függően az IMM alkalmazása történhet egymást követően különböző típusú ügyletek körében, és ezen időszak alatt a hitelintézet alkalmazhatja a 3. vagy az 5. részben meghatározott módszereket. Ezen rész további rendelkezéseitől eltérve a hitelintézetek nem kell, hogy egy meghatározott típusú modellt alkalmazzanak.
3. Az összes olyan OTC származékos ügylet és nyitvaszállítási ügylet esetén, amely esetében a hitelintézet nem kapott jóváhagyást az IMM alkalmazására, a hitelintézet a 3. vagy az 5. részben meghatározott módszereket használja. Egy csoporton belül e két módszer kombinált alkalmazása tartósan engedélyezett. E két módszer kombinált alkalmazása egy jogi személyen belül csak akkor engedélyezett, ha az egyik módszert az 5. rész 19. pontjában meghatározott esetekben alkalmazzák.
4. Az IMM alkalmazására engedélyt kapott hitelintézetek kizárólag alapos indok igazolása és az illetékes hatóságok jóváhagyása esetén térhetnek vissza a 3. vagy az 5. részben foglalt módszerek alkalmazásához. Ha a hitelintézet már nem teljesíti az e részben foglalt követelményeket, köteles az illetékes hatóságnak tervet előterjeszteni, amelyből kiderül, hogy a követelményeket megfelelő időn belül ismét teljesíti, vagy pedig bizonyítania kell, hogy a nemteljesítés következménye lényegtelen.

Kitettséérték

5. A kitettséértéket a nettósítási csoport szintjén kell mérni. A modellnek meg kell határoznia a nettósítási csoportnak a piaci változók – például a kamatlábak, devizaárfolyamok – változásai eredményeképpen bekövetkező változásainak előrejelző eloszlását. A modellnek ezt követően ki kell számítania a nettósítási csoport kitettséértékét minden egyes jövőbeli időpontra, a piaci változók adott változásai esetére. Biztosíték megállapodást kötött partnerek esetén a modell a fedezet jövőbeli mozgásait is figyelembe veheti.
6. A hitelintézetek a 2006/.../EK irányelv VIII. mellékletének 1. része 11. pontjában és II. melléklete 9. pontjában meghatározott elismerhető pénzügyi biztosítékot bevonhatják a nettósítási csoportok piaci értékében bekövetkező változásokat előrejelző eloszlásba, amennyiben az IMM kvalitatív, kvantitatív és adatokra vonatkozó követelményei a biztosíték esetében teljesülnek.

2005. szeptember 28., szerda

7. A kitettséértéket az effektív várható pozitív kockázat (Effective Expected Positive Exposure – effektív EPE) és α szorzatából előállítva kell kiszámítani:

$$\text{Kitettséérték} = \alpha \times \text{effektív EPE}$$

ahol:

Alfa (α) 1,4, de az illetékes hatóságok magasabb α értéket is előírhatnak, és az effektív EPE értékét a várható kockázatnak (EE_t) a jövőbeli t időpontban fennálló átlagos kockázatként való becslésével kell kiszámítani, ahol az átlagot a vonatkozó piaci kockázati tényezők lehetséges jövőbeli értékeinek átlagaként kell venni. A modell az EE értékét a jövőbeli t₁, t₂, t₃... időpontok sorozata alapján becsli.

8. Az effektív EE értékét rekurzívan kell kiszámítani a következőképpen:

$$\text{Effektív EE}_{t_k} = \max(\text{effektív EE}_{t_{k-1}}; \text{EE}_{t_k})$$

ahol:

az aktuális időpontot t₀ jelöli, és az effektív EE_{t₀} az aktuális kockázatnak felel meg.

9. E tekintetben az effektív EPE az átlagos effektív EE a jövőbeli kockázat első évében. Ha a nettósítási sorozatban szereplő valamennyi szerződés egy éven belül esedékessé válik, az EPE a várható kockázat átlaga addig az időpontig, amíg a nettósítási csoportba tartozó összes szerződés le nem jár. Az effektív EPE az effektív EE súlyozott átlagaként számítható ki:

$$\text{Effective EPE} = \sum_{k=1}^{\min(\text{Year}, \text{maturity})} \text{Effective EE}_{t_k} * \Delta_{t_k}$$

ahol:

a $\Delta_{t_k} = t_k - t_{k-1}$ súlyok figyelembe veszik azt az esetet, amikor a jövőbeli kockázatot nem egyenlő időközönként bekövetkező időpontokként számítják.

10. Az EE vagy a kiemelkedő kockázat mértékét a kockázatok olyan eloszlása alapján kell kiszámítani, amely figyelembe veszi a kockázatok normál eloszlástól eltérő eloszlását.
11. A hitelintézetek a fenti egyenlet szerinti, az α és az effektív EPE szorzatánál konzervatívabb mértéket is alkalmazhatnak minden partnerrel szemben.
12. A 7. ponttól eltérve az illetékes hatóságok engedélyezhetik a hitelintézetek számára, hogy saját becsléseik szerinti α értéket alkalmazzanak, 1,2-es alsó határértékkel, ahol α az összes partnert átfogó CCR-kockázat teljes szimulációjából származó belső tőke (számláló) és az EPE-n alapuló belső tőke (nevező) arányával egyenlő. A nevezőben az EPE-t úgy kell használni, mintha fix kinnlevő összeg lenne. A hitelintézeteknek igazolniuk kell, hogy az α értékére vonatkozó belső becsléseik figyelembe veszik a számlálóban az ügyletek vagy az ügyletek portfóliói piaci értékei eloszlásának sztochasztikus függőségét. Az α belső becsléseinek figyelembe kell venniük a portfóliók tagoltságát.
13. A hitelintézet biztosítja, hogy α számlálója és nevezője a modellezési módszerrel, a paraméterekre vonatkozó előírásokkal és a portfólió összetételével konzisztens módon legyen kiszámítva. Az alkalmazott módszernek a hitelintézet belső tőkére vonatkozó módszerén kell alapulnia, jól dokumentálnak kell lennie, és azt független érvényesítésnek kell alávetni. Továbbá a hitelintézetek legalább negyedévente, valamint amikor a portfólió összetétele időnként változik, ennél gyakrabban felülvizsgálják becsléseiket. A hitelintézetek a modellkockázatot is felméri.
14. Megfelelő esetben a piaci és a hitelkockázat együttes szimulációjakor alkalmazott piaci kockázati tényezők volatilitásait és korrelációit a hitelkockázati tényezőhöz kell kötni, hogy tükrözzék a volatilitás vagy korreláció esetleges megnövekedését egy kedvezőtlen gazdasági fordulat esetén.

2005. szeptember 28., szerda

15. Ha a nettósítási csoport biztosítéki megállapodás hatálya alá esik, a hitelintézeteknek az alábbi EPE-mértékeket kell alkalmazniuk:
  - a) az Effektív EPE, a biztosítéki megállapodás figyelembe vétele nélkül;
  - b) a biztosítéki megállapodásban foglalt küszöb – amennyiben pozitív – és a kockázatok fedezetlenségének időszaka alatt bekövetkező lehetséges kockázatnövekedést tükröző hozzáadott érték. A hozzáadott értéket a nettósítási csoportok kockázatának az aktuális – nulla – kockázattól kezdődő és a kockázatok fedezetlenségének időszakán át tartó várható növekedéseként számítják ki. A kizárólag repó típusú ügyletekből álló nettósítási csoportokra – napi piaci értékelés és napi letétkiigazítás mellett – öt munkanapos, minden más nettósítási csoport esetén tíz munkanapos alsó határérték vonatkozik az e célra használt kockázatok fedezetlenségének időszakára; vagy
  - c) ha az EE becslésekor a modell figyelembe veszi a letétkiigazítás hatásait, az illetékes hatóságok jóváhagyása függvényében a modell EE-mértéke közvetlenül felhasználható a (8) pontjában meghatározott egyenletben.

Az EPE-modellekre vonatkozó minimumkövetelmények

16. A hitelintézet EPE-modelljének meg kell felelnie a 17–41. pont szerinti működési követelményeknek.

CCR ellenőrzése

17. A hitelintézet rendelkezik a CCR rendszere kialakításáért és megvalósításáért – beleértve a modell érvényességének kezdeti és folyamatos ellenőrzését is – felelős ellenőrző egységgel. Ez az egység ellenőrzi a bevitt adatok integritását, valamint a hitelintézet kockázatmérési modelljének teljesítményéről szóló jelentéseket hoz létre és elemez, beleértve a kockázati kitettségek és a hitel-, valamint üzletkötési limitek mértéke közötti viszony értékelését. Ez az egység független a kockázatok megnyitásáért, megújításáért vagy kereskedelméért felelős részlegektől, és nem áll illetéktelen befolyás alatt; megfelelő személyzettel rendelkezik; közvetlenül a hitelintézet felső vezetése alá van rendelve. Ezen egység munkáját szorosan integrálni kell a hitelintézet napi hitelkockázat-kezelési eljárásába. Ennek megfelelően a munka eredményének is a hitelintézet hitel- és teljes kockázati profiljának tervezési, monitoring és ellenőrzési folyamatának szerves részét kell képeznie.
18. A hitelintézetnek elméletileg megalapozott, egységesen végrehajtott stratégiákkal, folyamatokkal és rendszerekkel kell rendelkeznie a CCR-kockázatok kezelésére. A megalapozott CCR-kezelési keretrendszer magában foglalja a CCR azonosítását, értékelését, kezelését, jóváhagyását és belső jelentését.
19. A hitelintézet kockázatkezelési stratégiáinak figyelembe kell venniük a CCR-rel összefüggésbe hozható piaci, likviditási, jogi és működési kockázatokat. A hitelintézet nem vállalkozhat üzleti tevékenységre semmilyen partnerrel sem anélkül, hogy felmérné annak hitelképességét, és kellően figyelembe veszi a teljesítési és a teljesítés előtti hitelkockázatot. Ezeket a kockázatokat a lehető legátfogóbban kell kezelni a partner szintjén (a CCR-kockázatok más hitelkockázatokkal való összevonásával) és a teljes cég szintjén.
20. A hitelintézet igazgatósága és felső vezetése aktívan részt vesz a CCR-ellenőrzési folyamatban és azt az üzleti tevékenység lényeges elemének tekinti, amelyre jelentős erőforrásokat szükséges fordítani. A felső vezetésnek tisztában kell lennie az alkalmazott modell korlátaival és feltevéseivel, és ezeknek az eredmény megbízhatóságára gyakorolt hatásával. A felső vezetésnek figyelembe kell vennie a piaci környezet bizonytalanságait és a működési problémákat is, és tisztában kell lenniük azzal, hogyan jelennek meg ezek a modellben.
21. A hitelintézet CCR-kockázatoknak való kitettségéről készített napi jelentést megfelelő rangú és hatáskörű vezetői szinten kell ellenőrizni mind az egyes hitelkezelők vagy kereskedők által elfoglalt pozíciók csökkentése, mind a hitelintézet teljes CCR-kockázatának csökkentése érdekében.
22. A hitelintézet CCR-kezelési rendszerét a belső hitelezési és kereskedési korlátozásokkal együttesen kell alkalmazni. A hitelezési és kereskedési korlátoknak a hitelintézet kockázatmérési modelljéhez kell viszonyulniuk oly módon, hogy az idők folyamán következetesek és a hitelkezelők, a kereskedők és a felső vezetés számára jól érthetők legyenek.

2005. szeptember 28., szerda

23. A hitelintézet CCR-mérése magában foglalja a hitelkeretek naponkénti és napon belüli felhasználásának mérését. A hitelintézet értékeli az aktuális kockázat bruttó és biztosítéktól mentes nettó értékét. A hitelintézet portfólió- és partnerszinten kiszámítja és nyomon követi a kiemelkedő kockázatot vagy a potenciális jövőbeni kockázatot (PFE) az általa választott konfidenciaintervallumban. A hitelintézet figyelemmel kíséri a nagy vagy koncentrált pozíciókat, például kapcsolt partnerek csoportjai, iparág, piac stb. szerint.
24. A hitelintézet kockázatmérési modellje napi eredményein alapuló CCR-elemzések kiegészítéseként rendszeres és szigorú stressztesztelési programot is fenntart. A felső vezetés rendszeresen áttekinti e stresszteszt eredményeit, és azoknak tükröződnie kell a vezetés és az igazgatóság által felállított CCR-szabályokban és korlátokban. Ahol a stresszteszt különös sebezhetőséget mutatnak ki a körülmények egy csoportjával szemben, a kockázatok megfelelő kezelése érdekében sürgősen lépéseket kell tenni.
25. A hitelintézet a CCR-kezelési rendszer működésére vonatkozó, dokumentált belső szabályoknak, ellenőrzéseknek és eljárásoknak való megfelelés biztosítására szolgáló gyakorlatot tart fenn. A hitelintézet CCR-kezelési rendszerének jól dokumentálnak kell lennie, és biztosítania kell a CCR mérésére alkalmazott, tapasztalaton alapuló módszerek magyarázatát.
26. A hitelintézet saját belső ellenőrzési eljárásán keresztül rendszeresen végrehajtja a CCR-kezelési rendszer független felülvizsgálatát. Ez a felülvizsgálat mind a (17) pontjában említett üzleti egységek tevékenységeire, mind a független CCR-ellenőrzési egységre kiterjed. A teljes CCR-kezelési rendszer felülvizsgálata rendszeres időközönként történik, és legalább az alábbiakkal külön is foglalkozik:
- a) a CCR-kezelési rendszer és eljárás dokumentációjának alkalmassága;
  - b) a CCR-ellenőrzési egység szervezeti felépítése;
  - c) a CCR-mérések integrálása a napi kockázatkezelésbe;
  - d) a főiroda és a back-office személyzete által alkalmazott kockázati árazási modellek és értékelési rendszerek jóváhagyására vonatkozó eljárás;
  - e) a CCR-mérési eljárásban bekövetkezett bármilyen jelentős változás érvényesítése;
  - f) a kockázatmérési modell által lefedett CCR-kockázatok köre;
  - g) a vezetői információs rendszer integritása;
  - h) a CCR-adatok pontossága és teljessége;
  - i) a modellek működtetésére felhasznált adatforrások konzisztenciájának, időszerűségének és megbízhatóságának – beleértve ezen adatforrások függetlenségét – értékelésére alkalmazott ellenőrzési eljárás;
  - j) a volatilitási és korrelációs feltevések pontossága és megfelelése;
  - k) az értékelés és a kockázat átalakítására vonatkozó számítások pontossága; és
  - l) a modell pontosságának ellenőrzése gyakori utólagos teszteléssel.

Használati teszt

27. A kockázatoknak a modell által generált, az effektív EPE kiszámításához használt eloszlását szorosan integrálni kell a hitelintézet napi CCR-kezelési eljárásába. A modelleredménynek ugyanígy elsődleges szerepet kell játszania a hitelintézet hiteljövahagyásában, belső tőkeallokálásában és vállalatirányítási funkcióiban.
28. A hitelintézet visszakövethető nyilvántartással rendelkezik a kockázatok CCR-re való eloszlását generáló modellek használata terén. Tehát a hitelintézetnek bizonyítania kell, hogy az illetékes hatóságok általi jóváhagyást megelőző egy évben olyan modellt használt az EPE-számítás alapjául szolgáló kockázatok eloszlásainak számítására, amely nagyjából megfelel az e részben foglalt minimumkövetelményeknek.

2005. szeptember 28., szerda

29. A kockázatok CCR-re való eloszlásának generalálására alkalmazott modellnek a CCR azonosítását, értékelését, kezelését, jóváhagyását és belső jelentését magában foglaló CCR-kezelési keretrendszer részének kell lennie. Ez a keretrendszer tartalmazza a hitelkeretek használatának (a CCR-kockázatok összesítése más hitelkockázatokkal) és a belső tőke allokációjának értékelését. A hitelintézet az EPE mellett az aktuális kockázatokat is értékeli és kezeli. Megfelelő esetben a hitelintézet értékeli az aktuális kockázat bruttó és biztosítéktól mentes nettó értékét. A használati teszt akkor megfelelő, ha a hitelintézet az EPE kiszámítására alkalmazott modellel létrehozott kockázateloszlás alapján más CCR-értékeléseket – például a kiemelkedő kockázatot vagy a potenciális jövőbeni kockázatot (PFE) – is alkalmaz.
30. A hitelintézetnek olyan rendszerekkel kell rendelkeznie, amellyel képes arra, hogy szükség esetén akár naponta megbecsülje az EE értéket, kivéve ha bizonyítja az illetékes hatóságoknak, hogy CCR-kockázatai ritkább számításokat igényelnek. A hitelintézet az EE értéket előrejelzési horizontok olyan időprofilja mentén számítja ki, amely megfelelően tükrözi a jövőbeli pénzáramlások és a szerződések lejáratának időbeli szerkezetét, és oly módon, amely összhangban van a kockázatok lényegességével és összetételével.
31. A kockázatokat a nettósítási csoportban található összes szerződés teljes élettartamán keresztül (nem csak az egyéves horizontig) kell értékelní, nyomon követni és ellenőrizni. A hitelintézetnek olyan eljárásokat kell fenntartania, amely lehetővé teszi a partnerkockázatok azonosítását és ellenőrzését azokban az esetekben is, amikor azok túllépnek az egyéves horizonton. A kockázat előre jelzett növekedése a hitelintézet belső tőkemegfelelési modelljének bemenete.

Stresszteszt

32. A hitelintézetnek a CCR-nek való tőkemegfelelés felméréséhez megbízható stressztesztelési eljárásokat kell fenntartania. Ezeket a stresszértékeléseket a hitelintézetnek össze kell hasonlítania az EPE értékelésével, és a 123. cikkben foglalt eljárás részének kell tekintenie. A stressztesztnek ki kell terjednie a gazdasági feltételekben bekövetkező, a hitelintézet hitelkockázatait esetlegesen kedvezőtlenül befolyásoló lehetséges események vagy jövőbeli változások azonosítására, és a hitelintézet e változásokkal szembeni ellenálló képességének felmérésére is.
33. A hitelintézet stressztesztnek veti alá CCR-kockázatait, beleértve a piaci és a hitelkockázati tényezők válsághelyzetben történő együttes vizsgálatát. A CCR stressztesztje figyelembe veszi a koncentrációs kockázatot (egy partner felé vagy partnerek csoportjai felé), a piacok és a hitelkockázat közötti korrelációs kockázatot, valamint azt a kockázatot, hogy a partner pozíciójának likvidációja megmozdíthatja a piacot. A stresszteszt felméri e piaci mozgásoknak a hitelintézet saját pozíciójára gyakorolt hatását is, és ezt a hatást beépíti a CCR értékelésébe.

Rossz irányú kockázat

34. A hitelintézeteknek megfelelő figyelmet kell fordítaniuk az általános, rossz irányú kockázatok jelentős növekedését eredményező kitétségeknek.
35. A hitelintézetnek rendelkezniük kell a speciális rossz irányú kockázatok konkrét eseteinek az adott ügylet kezdetétől az ügylet teljes élettartamán át folytatódó azonosítására, nyomon követésére és ellenőrzésére szolgáló eljárásokkal.

A modellezési folyamat integritása

36. A modellnek időszerűen, teljes mértékben és konzervatív módon kell tükröznie az ügyleti feltételeket és leírást. Ezek a feltételek legalább a szerződések feltételezett összegeit, lejáratát, referenciaösszegeit, a biztosítékkal való ellátásra vonatkozó intézkedéseket és a nettósítási intézkedéseket tartalmazzák. A feltételeket és leírásokat hivatalos és rendszeres időközönként végrehajtott ellenőrzésnek alávetett adatbázisban tárolják. A nettósítási megállapodások elismerésére vonatkozó eljárás a jogász alkalmazottak jóváhagyását igényli a nettósítás jogi végrehajthatóságának ellenőrzése érdekében, és azokat egy független egység viszi be az adatbázisba. Az ügyleti feltételek és leírások adatainak a modellbe történő átvitelét is belső ellenőrzésnek kell alávetni, és a modell, illetve a forrásadatok rendszere között hivatalos egyeztetési eljárásokat kell fenntartani annak folyamatos ellenőrzésére, hogy az ügyleti feltételek és leírások helyesen vagy legalább konzervatíván tükröződjének az EPE értékében.

2005. szeptember 28., szerda

37. A modellnek aktuális piaci adatokat kell alkalmaznia az aktuális kockázatok kiszámítására. A volatilitás és a korrelációk becslésekor használt múltbeli adatok alkalmazásakor legalább három évet felölő múltbeli adatot kell felhasználni, és negyedévente, illetve – amennyiben a piaci feltételek megkívánják – gyakrabban frissíteni. Az adatoknak a gazdasági feltételek teljes skáláját, például egy teljes üzleti ciklust fel kell ölelniük. Az üzleti egység által szolgáltatott ár érvényességét az adott üzleti egységtől független egység ellenőrzi. Az adatokat üzletágaktól függetlenül kell beszerezni, a modellbe időszerű és teljes formában betáplálni, és hivatalos és rendszeres időközönként elvégzett ellenőrzésnek alávetett adatbázisban tárolni. A hitelintézetnek az adatok integritását biztosító fejlett eljárással is rendelkeznie kell, amely megtisztítja az adatokat a hibás és/vagy rendellenes adatoktól. Attól függően, hogy a modell milyen mértékben támaszkodik közvetett piaci adatokra – beleértve az olyan új termékeket, amelyek esetén nem áll rendelkezésre három évre visszamenő múltbeli adat –, a belső szabályoknak azonosítaniuk kell a közvetett adatokat, és a hitelintézetnek tapasztalati úton igazolniuk kell, hogy a közvetett adat konzervatív módon képviseli a kedvezőtlen körülmények között fennálló kockázatot. Ha a modell tartalmazza a biztosítéknak a nettósítási csoport piaci értékében bekövetkező változásra gyakorolt hatását, a hitelintézetnek megfelelő múltbeli adattal kell rendelkeznie a biztosíték volatilitásának modellezésére.
38. A modellt érvényesítési eljárásnak kell alávetni. A hitelintézet szabályainak és eljárásainak egyértelműen le kell írniuk az eljárást. Az érvényesítési eljárás meghatározza azokat a vizsgálatokat, amelyek biztosítják a modell integritását és azon feltételek azonosítását, amelyek között a feltevések sérülnek, és az EPE alulbecslését eredményezhetik. Az érvényesítési eljárás a modell átfogó jellegének felülvizsgálatát is magában foglalja.
39. A hitelintézet nyomon követi a megfelelő kockázatokat, és olyan eljárásokat alkalmaz, amelyek kiigazítják az EPE becslését, amennyiben ezek a kockázatok jelentőssé válnak. Ez a következőket foglalja magában:
- a) a hitelintézet azonosítja és kezeli a rossz irányú kockázati kitettségeit;
  - b) egy év után növekvő kockázati profilú kitettségek esetén a hitelintézet rendszeresen összeveti az egyéves EPE-becslést a kockázat teljes élettartamára vonatkozó EPE értékkel; és
  - c) egy évnél rövidebb hátralévő lejáratú kitettségek esetén a hitelintézet rendszeresen összehasonlítja a helyettesítési költséget (aktuális kockázat) a megvalósult kockázati profillal, és/vagy tárolja az ilyen összehasonlítást lehetővé tevő adatokat.
40. A hitelintézet belső eljárásokat tart fenn az ügyletek nettósítási csoportba történő felvétele előtt történő ellenőrzésére, amely megállapítja, hogy az ügyletet fedezi-e jogilag végrehajtható, a 7. részben foglalt követelményeknek megfelelő nettósítási megállapodás.
41. Azoknak a hitelintézeteknek, amelyek biztosíték alkalmazásával csökkentik a CCR-kockázatot, olyan belső eljárásokkal kell rendelkezniük, amelyekkel a biztosíték hatásainak számításaikban való elismerése előtt ellenőrzik, hogy a biztosíték megfelel-e a jogbiztonság VIII. mellékletben foglalt normáinak.

Az EPE-modellek érvényesítési követelményei

42. A hitelintézet EPE-modelljének a következő érvényesítési követelményeknek kell megfelelnie:
- a) a 2006/.../EK irányelv V. mellékletében foglalt kvalitatív érvényesítési követelmények;
  - b) a kamatlábakat, devizaárfolyamokat, értékpapírárakat, árukat és más piaci kockázati tényezőket hosszú távú horizonton kell előre jelezni a CCR-kockázat értékeléséhez. A piaci kockázati tényezők előrejelzési modelljének teljesítményét hosszú időhorizonton kell érvényesíteni;
  - c) a piaci kockázati tényezőkre ható jövőbeli sokkhatás adott forgatókönyve esetén a CCR-kockázat kiszámításához használt árazási modelleket a modellérvényesítési eljárás részeként kell vizsgálni. Az opciók árazási modelljének figyelembe kell vennie, hogy az opciók értéke a piaci kockázati tényezőkhöz viszonyítva nem lineáris;

2005. szeptember 28., szerda

- d) az EPE-modellnek figyelembe kell vennie az ügyletspecifikus információkat a kockázatok nettósítási csoport szintjén történő összesítéséhez. A hitelintézetnek ellenőriznie kell, hogy az ügyletek a modellen belül a megfelelő nettósítási csoporthoz legyenek rendelve;
- e) az EPE-modellnek az ügyletekre jellemző adatokat is tartalmaznia kell a biztosítékkal való ellátottság hatásainak figyelembe vételéhez. Mind a biztosíték aktuális összegét, mind a partnerek által a jövőben egymásnak átadott biztosítékokat figyelembe kell vennie. Egy ilyen modellnek figyelembe kell vennie a biztosítéki megállapodások természetét (egyoldalú vagy kétoldalú), a biztosítékok lehívásának gyakoriságát, a kockázatok fedezetlenségének időszakát, a biztosíték nélküli kockázat hitelintézet által elfogadható küszöbértékét és az átruházott összeget. Egy ilyen modellnek vagy a kiírt biztosíték értékében bekövetkezett piaci árazás változását kell modelleznie, vagy a VIII. mellékletben foglalt szabályokat kell alkalmaznia; és
- f) a partner reprezentatív portfólióinak állandó, előzményeken alapuló utótesztelésének a modellérvényesítési eljárás részének kell lennie. Rendszeres időközönként a hitelintézet ilyen (tényleges vagy hipotetikus) utótesztelést végez a partnerek reprezentatív portfólióin. E reprezentatív portfóliókat a lényeges kockázati tényezőkre való érzékenyséjük és a hitelintézet kockázataival való korrelációjuk alapján kell kiválasztani;

ha az utótesztelés azt jelzi, hogy a modell nem kellően pontos, az illetékes hatóságok visszavonják a modell jóváhagyását, és megfelelő intézkedéseket írnak elő a modell azonnali javításának biztosítására. A 136. cikk értelmében előírhatják további szavatolóitőke felhalmozását is.

7. rész: Szerződéses nettósítás (adósságmegújítási és más nettósítási megállapodások)

a) Az illetékes hatóságok részéről elfogadható nettósítási típusok

Ezen rész alkalmazásában a „szerződő másik fél” olyan entitás (beleértve a természetes személyeket is), amely jogosult szerződéses nettósítási megállapodást kötni és a „termékek közötti szerződéses nettósítási megállapodás” olyan, egy hitelintézet és egy másik fél között létrejött írásos kétoldalú megállapodás, amely egyetlen jogi kötelezettséggel lefedi az összes kétoldalú vonatkozó megállapodást és a különböző termék kategóriákhoz tartozó ügyleteket. A termékek közötti szerződéses nettósítási megállapodások kizárólag a kétoldalú alapon végrehajtott nettósításra vonatkoznak.

A termékek közötti nettósítás alkalmazásában az alábbiak minősülnek különböző termék kategóriáknak:

- i. repóügyletek, fordított repóügyletek, értékpapír- és/vagy árukölcsönzés vagy kölcsönvétel;
- ii. letéti kölcsönügyletek; és
- iii. a IV. mellékletben felsorolt szerződések.

Az illetékes hatóságok a következő szerződéses nettósítási típusokat ismerhetik el kockázatcsökkentő jellegűeknek:

- i. kétoldalú adósságmegújítási szerződések hitelintézetek és a szerződő másik fél között, amelynek alapján a kölcsönösen fennálló kötelezettségek és követelések egymással szemben automatikusan összeolvadnak, oly módon, hogy az adósságmegújítás egyetlen nettó összegezzé válik meg, amely így jogilag kötelező erejű, egyetlen új szerződést képez a korábbi szerződések megszüntetésével;
- ii. egyéb kétoldalú megállapodások a hitelintézet és a szerződő másik fél között; és
- iii. olyan hitelintézetek termékek közötti szerződéses nettósítási megállapodásai, amelyek jóváhagyást kaptak az illetékes hatóságoktól a 6. részben tárgyalt módszer alkalmazására, az illető módszer hatáskörébe tartozó ügyletek esetében. Valamely csoport tagjai által kezdeményezett ügyletek közötti nettósítás nem vehető figyelembe a tőkekövetelmények kiszámításakor.

2005. szeptember 28., szerda

b) Az elismerés feltételei

Az illetékes hatóságok a következő feltételekkel ismerhetik el kockázatcsökkentőnek a szerződéses nettósítást:

- i. a hitelintézetnek olyan szerződéses nettósítási megállapodásban kell állnia szerződő másik féllel, amely egyetlen jogi kötelezettséget alkot, kiterjed minden benne foglalt ügyletre, oly módon, hogy a szerződő fél nem teljesítése esetén – mulasztás, csőd, felszámolás vagy más hasonló körülmények következtében – a hitelintézet kizárólag azt az összeget követelne, illetve azzal az összeggel tartozna, amely megfelel a beszámított egyedi ügyletek pozitív és negatív piaci értékei nettó összegének;
- ii. a hitelintézetnek az illetékes hatóságok rendelkezésére kellett bocsátania írásos és indokolással ellátott jogi véleményét azzal a céllal, hogy jogi kifogás esetén az illetékes bíróságok és közigazgatási hatóságok az i. pontban ismertetett esetekben megállapíthassák, hogy a hitelintézet követeléseinek és tartozásainak egyenlege az i. pontban megjelölt nettó összegre korlátozódik:
  - a szerződő másik fél székhelye szerinti állam joga szerint, és ha egy vállalkozás külföldi fióktelepe érintett, annak az államnak a joga szerint is, ahol a fióktelep elhelyezkedik;
  - a figyelembe vett egyedi ügyletekre nézve irányadó jog szerint; és
  - a szerződéses nettósítás érvénybeléptetéséhez szükséges szerződésre vagy megállapodásra nézve irányadó jog szerint;
- iii. a hitelintézetnek kidolgozott eljárással kell rendelkeznie annak biztosítása céljából, hogy a szerződéses nettósítás jogi érvényességét ellenőrzés alatt tartsa a vonatkozó jogszabályok lehetséges változásainak fényében;
- iv. a hitelintézet az összes szükséges dokumentumot megőrzi az irattárában;
- v. a nettósítás hatásait bele kell számítani a hitelintézet egyes ügyfeivel kapcsolatban számított összesített hitelkockázati kitétségbe, a hitelintézetnek ennek alapján kell központi szerződésregisztrációs rendszereiket kezelniük; és
- vi. a különböző ügyletek során az egyes felek hitelkockázatait egyetlen jogi kockázati kitétségben kell összesíteni. Ezt az összesítést figyelembe kell venni a hitelkorlátok és a belső tőke számításának céljaira.

Az illetékes hatóságoknak meg kell győződniük arról – szükség esetén más illetékes hatóságokkal való egyeztetés után – hogy a szerződéses nettósítás jogilag érvényes az összes érintett állam joga szerint. Ha az illetékes hatóságok nincsenek meggyőződve erről, a szerződéses nettósítási megállapodást nem fogják elismerni kockázatcsökkentőnek a szerződő felek valamelyikére nézve.

Az illetékes hatóságok a szerződéses nettósítás típusai szerint kidolgozott, indokolt jogi véleményeket fogadhatnak el.

Nem ismerhető el kockázatcsökkentőként olyan szerződés, amely megengedi a nem mulasztó félnek, hogy csak korlátozott fizetéseket teljesítsen, illetve hogy egyáltalán ne fizessen a mulasztó fél fizetési képtelensége esetén, még abban az esetben sem, ha a nem teljesítő nettó hitelező („walkaway clause”).

A fentiekén kívül a termékek közötti nettósítási megállapodásokhoz az alábbi követelményeket kell teljesíteni:

- a) az ezen rész b) pontjának i. alpontjában említett nettó összes az egyedi sztenderdizált nettósítási megállapodások pozitív és negatív záróárainak, valamint az egyedi ügyletek pozitív és negatív piaci értékének nettó összege (a „termékek közötti nettó összeg”);
- b) az ezen rész b) pontjának ii. alpontjában foglalt írásos és indokolással ellátott jogi véleményeknek a hatályuk alá tartozó, termékek közötti nettósítási megállapodás egészének érvényességére és végrehajthatóságára, valamint az érintett kétoldalú sztenderd megállapodások dologi rendelkezéseivel kapcsolatos nettósítási megállapodás hatásaira is ki kell terjedniük. A jogi véleményeknek általános elismertséggel kell rendelkezniük annak a tagállamnak a jogi közössége által, ahol a hitelintézet működési engedéllyel rendelkezik, vagy törvényi memorandum által, mely az összes felmerülő kérdést indokolással együtt tárgyalja;

2005. szeptember 28., szerda

- c) az ezen rész b) pontjának iii. alpontja értelmében a hitelintézetnek eljárásokat kell alkalmazniuk annak ellenőrzésére, hogy a nettósításba bevonandó ügyletekről jogi vélemény készül; és
- d) a termékek közötti szerződéses nettósítási megállapodás figyelembe vételével a hitelintézetnek továbbra is meg kell felelnie a kétoldalú nettósítás elismerési feltételeinek, valamint a 90–93. cikkben foglalt, a hitelkockázat csökkentésének elismerhetőségi követelményeinek, az egyes kétoldalú szten-derd megállapodásokra és ügyletekre vonatkozóan.

c) Az elismerés hatásai

Az 5. és 6. rész alkalmazásában a nettósítás az ott leírtak szerint értelmezendő.

i) Adósságmegújítási szerződések

Elsősorban az adósságmegújítási szerződések által rögzített nettó egyszeri összegeket, és nem az érintett bruttó összegeket lehet súlyozni. Így, a 3. rész alkalmazásával:

- az a) lépésben a folyó helyettesítési költséget, és
- b) lépésben a feltételezett főösszeget vagy az alapul szolgáló értékeket

lehet megkapni az adósságmegújítási szerződés számításba vételével. A 4. rész alkalmazásával az a) lépésben a feltételezett főösszeg számítható ki az adósságmegújítási szerződés számításba vételével; a 3. táblázat százaléktételeit alkalmazni kell.

ii) Egyéb nettósítási megállapodások

A 3. rész alkalmazásakor:

- az a) lépésben a nettósítási megállapodásba foglalt szerződések folyó helyettesítési költségét lehet megkapni a megállapodás eredményeként adódó jelenlegi feltételezett nettó helyettesítési költség számításba vételével; abban az esetben, ha a nettósítás nettó kötelezettséghez vezet a nettó helyettesítési költséget számító hitelintézet részéről, a folyó helyettesítési költséget „0”-nak veszik, és
- a b) lépésben a potenciális jövőbeni hitelkockázat mutatója minden olyan szerződésre vonatkozóan, amely szerepel a nettósítási megállapodásban, a következő egyenlet szerint csökkenthető:

$$PCE_{csökk} = 0,4 * PCE_{bruttó} + 0,6 * NGR * PCE_{bruttó}$$

ahol		
–	$PCE_{csökk}$	= a potenciális jövőbeni hitelkockázat mutatójának csökkentett értéke egy adott ügyféllel kötött minden olyan szerződés esetében, amelyet bevontak egy jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásba.
–	$PCE_{bruttó}$	= a potenciális jövőbeni hitelkockázat mutatóinak összege egy adott ügyféllel kötött minden olyan szerződés esetében, amely jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásban szerepel, és amelyeket úgy számítanak ki, hogy a feltételezett főösszegeket megszorozzák az 1. táblázatban szereplő százalékokkal.
–	NGR	= „nettó/bruttó arány”: az illetékes hatóságok választása szerint vagy: i. külön számítás: a nettó helyettesítési költség – minden szerződésre vonatkozóan, amely jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásban szerepel, amelyet egy adott szerződő féllel kötöttek (számláló) és a bruttó helyettesítési költség – minden szerződésre vonatkozóan, amely jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásban szerepel, amelyet ugyanazzal a partnerrel kötöttek (nevező) hányadosa; vagy ii. összesítő számítás: a nettó helyettesítés összegének – amelyet kétoldalú alapon számítottak ki minden szerződéses félre vonatkozóan, számításba véve a jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásban érintett szerződéseket (számláló) és a bruttó helyettesítési költséget – minden szerződésre vonatkozóan, amely jogilag érvényes kétoldalú nettósítási megállapodásban szerepel (nevező) hányadosa. Ha a tagállamok választási lehetőséget biztosítanak a hitelintézeteknek, a választott módszert következetesen kell alkalmazni.

2005. szeptember 28., szerda

A potenciális jövőbeni hitelkockázat fenti képlet szerinti kiszámítása érdekében a tökéletesen illeszkedő szerződések – amelyek a nettósítási megállapodásban szerepelnek – egyetlen szerződésként vehetők számításba, a nettó bevételeknek megfelelő feltételezett főösszeggel. A tökéletesen illeszkedő szerződések olyan határidős devizakontraktusok vagy hasonló szerződések, amelyekben a feltételezett főösszeg megfelel a pénzáramlásoknak, amennyiben a pénzáramlások ugyanabban az értékelési időpontban, részben vagy egészben ugyanabban a pénznemben válnak esedékessé.

A 4. rész alkalmazásakor az a) lépésben:

- a nettósítási megállapodásban figyelembe vett tökéletesen illeszkedő szerződések egyetlen összeggel vehetők számításba, a nettó bevételeknek megfelelő feltételezett főösszeggel. A feltételezett főösszegeket meg kell szorozni a 3. táblázatban megadott százalékokkal, és
- a nettósítási megállapodásba foglalt minden más szerződés esetében, az alkalmazandó százalékok a 6. táblázatban feltüntetett mértékben csökkenthetők:

6. táblázat

Eredeti lejárat idő ⁽¹⁾	Kamatlábszerződések	Devizaárfolyam-szerződések
Egy év, vagy rövidebb	0,35 %	1,50 %
Egy évnél hosszabb, két évet meg nem haladó	0,75 %	3,75 %
Kiegészítő kedvezmény, minden egyes többletév után	0,75 %	2,25 %

⁽¹⁾ Kamatlábszerződések esetében a hitelintézetek – az illetékes hatóságok egyetértésével – eredeti vagy fennmaradó futamidőt egyaránt választhatnak.

IV. MELLÉKLET

SZÁRMAZTATOTT ÜGYLETEK TÍPUSAI

1. Kamatlábszerződések:
  - a) egyvalutás kamatláb swapügyletek;
  - b) bázis swapügyletek;
  - c) tőzsdén kívüli határidős kamatláb-megállapodások;
  - d) tőzsdei határidős kamatlábügyletek;
  - e) vásárolt kamatláb-opciók; és
  - f) egyéb, hasonló jellegű szerződések.
2. Devizaügyletek és arannyal kapcsolatos szerződések:
  - a) egyvalutás kamatláb swapügyletek;
  - b) tőzsdén kívüli határidős devizaszerződések;
  - c) tőzsdei határidős devizaügyletek;
  - d) megvásárolt devizaopciók;
  - e) egyéb, hasonló jellegű szerződések; és
  - f) az a)–e) alpontban szereplőhöz hasonló jellegű, arannyal kapcsolatos szerződések.
3. Az 1. pont a)–e) alpontjához és a 2. pont a)–d) alpontjához hasonló jellegű, más báziselemeket vagy indexeket tartalmazó szerződések. Ezek minimálisan kiterjednek minden, az 1. és 2. pont hatálya alá egyébként nem tartozó, a 2004/39/EK irányelv I. mellékletének C. szakasza 4–7., 9. és 10. pontjában meghatározott eszközre.